

Koncertekről

Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara – Budapesti Wagner-napok 2016

Amióta immár egy évtizede Fischer Ádám életre álmodta a Budapesti Wagner-napok rendezvénysorozatát, kevés kivétellel a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara teljesíti a rezidens együttes szerepét.

A Rádiózenekar annakidején sajátos típusát képviselte a szimfonikus zenekaroknak; a tagsághoz megannyi, s csak részben a felkészüléssel mérhető feltétel volt szükséges. Ezek között az egyik legfontosabb a megbízható „állászilárdság” volt, vagyis a teljesítőképesség magas szintje, a minőségre és a mennyiségre vonatkozóan egyaránt. A munka jelentős részét stúdióban végző együttes együtt élt a felvételt jelző piros lámpa elvárásával, hiszen az ismételhetség lehetősége korántsem engedélyezte a felkészültség alacsonyabb szintjét, a csupán többszöri nekifutásra sikerülő megoldásokat.

Az idők folyamán módosultak az elvárások a rádiózenekar (mint olyan, s kiváltképp az évtizedekig nemzeti büszkeségünknek számító együttes) iránt. Az együttes – alkalmazkodva a napjainkban divatos irányelvek szempontjaihoz – megannyi projektben vesz részt, ami azzal jár, hogy az igénybevétel szintje rendkívül ingadozó. Éppen ezért jelenthet több szempontból is nehéz feladatot a Wagner-sorozat. Szinte „bemelegítés nélkül”, hirtelen kezdődik az intenzív próbafolyamat, az állandó koncentráció légkörében. Egy évtized során hozzászokhattak a zenekari játékosok (kiváltképp, akik kezdetől rendszeresen résztvevői e kihívást jelentő feladatnak), ámde erre csupán lelkiileg lehet készülni. A Wagner-napok életre-álmodójával, az előadások dirigensével, Fischer Ádammal volt egy rövid közös korszakuk a közelmúltban, s a betanítás munkáját vállaló Kovács Jánossal (korábbi vendégkarmesteri közreműködések után) úgy tűnik állandósul kapcsolatuk – ilyen szempontból tehát akadálytalan a zenére-figyelés lehetősége. A Tetralógiát illetően, csak elismeréssel szólhatunk arról a munkabírásról, amellyel jelentős színvonalbeli csökkenés nélkül tudják teljesíteni a Wagner-megálmodta, négy egymás után következő napon történő előadásokat. Vannak váltás-lehetségek, de korántsem minden hangszerre/hangszercsoportra vonatkozóan az évekkel ezelőtti létszámleépítéseknek köszönhetően.

Aki egyszer megtanulta a szolamát, könnyebb helyzetben van, mint aki most ismerkedik vele (márpedig minden zenekarban vannak újabb tagok!). De a szolamtudás sem csökkenti a figyelem felelősségét! És számolni kell azzal is, hogy a hallgatóság hasonlóképp rétegződik: a Wagner-fanek mellé különböző korosztályú érdeklődők felzárkóztatása a cél.

A Wagner-napok közönsége összművészeti élményt keres – és talál is a Müpában évről-évre! Ha sikerül elvarázsolni, elsősorban az élményért hálás – énekesekhez/szerepekhez kötődnek elsősorban az emlékezetes pillanatok (bármilyen terjedelműek legyenek is). Szinte természetesnek tartja, ha a zenekari hangzás minden képzeletét felülmúlja – s csak akkor tűnik fel a produkció élő-jellege, ha valami apró zavaró mozzanat kerül a (hang)képhe. De Beckmesser legyen a talpán, aki a hibákkal foglalkozik e monumentális teljesítmény során!

A fáradás jeleit leginkább az utolsó előadáson, a sorozat záró Mesterdalnokok-előadáson lehetett észlelni. Talán a lelkesítés/lelkesedés is csökkent, talán sem a saját-szólam, sem a hangzágességbe való beilleszkedés nem jelentett már kihívást. Hozzá lehet szokni a szépséghez, a nagysághoz – bármihez, s a természetesként elkönyveltet immár meglévőnek tarthatják azok, akiknek feladata mindezeknek az életben tartása lenne.

A hangszerjáték (a zenekari játék) egyszersmind munka is, fáradságos – és ha ily módon idény-jelleggel szakad a résztvevőkre, sajátos megterhelést okoz. Szerencsére csak az utolsó előadás során figyelhattunk fel ilyen tünetekre – aki pedig csupán ezt az egyetlen produkciót hallotta, annak – összehasonlítási alap hiányában – nyilván akkor sem tűnt fel. Mert – jóllehet, félszenírozottnak tervezték – a pódium igazi színpad volt, beteljesítve Fischer Ádám szándékát, amely arra irányul, hogy hadat üzenjen az előadóművészet legnagyobb ellenségének, az unalomnak.

A (rendszeres) koncertlátogató számára külön élményt jelentett annak a bioáramnak a működése, amely az egész termet áthatotta. A csend a Bayreuthi Ünnepi Játékok légkörét idézte; ott a figyelem a színpadra összpontosul – a Müpában pedig annak ellenére hasonlóképp intenzív tudott lenni, hogy a közönség tájékozódását kétnyelvű feliratkozás könnyítette.

A nürnbergi mesterdalnokok ismertetőfüzete a 2013-as kiadványnak aktualizáltan módosított újbóli megjelenetése. Elégtétellel nyugtáztam, hogy az idei programfüzetben a szereplők között a közreműködő együttesek (a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara, a Magyar Rádió Énekkara és a Nemzeti Énekkar) is kaptak rövid ismertetőt. Ami a magyar közönségnek szinte semmitmondó, viszont a külföldiek (s ők is szép számban megtisztelik az immár nemzetközi rangot kivívott rendezvénysorozatot) számára megkönnyíti, hogy megjegyezzék az élmények alapját-háttérét biztosító együttesek nevét.

Fittler Katalin

MÁV Szimfonikus Zenekar – június 29.

Különös déja vu érzés fogott el, amikor kézbe kaptam a hangverseny műsorismertetőjét. Már kivitelében is emlékeztetett egy korábbi, ugyancsak japán-magyar barátság koncertjének programfüzetére. A műsor legrangosabb műsorszámát is egyezett a 2012 szeptemberében, ugyancsak a Müpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében megtartott rendezvényével: Beethoven IX. szimfóniája, a MÁV Szimfonikus Zenekarral és (magyar erővel megtámogatott) japán kórossal. Az akkori estnek is volt szomorú aktualitása, az előző évi földrengés és a cunami, az idén pedig a legutóbbi földrengés károsultjai javára hirdették meg a jótékonyági hangversenyt. A dirigens mindkét esetben ugyanaz, a karmester-zeneszerző (vagy zeneszerző-karmester?) Hiramitsu Tamotsu. A július 29-i hangverseny első részében két rövid kompozícióját ismerhettük meg (Szülőföld és Álomsétány). Hogy miért épp Nicolai operájának, A windsori víg nőknek a nyitánya került a műsor elejére, annak okát a dirigens ízlésében kereshetjük. Az európai füllel zenei köznyelven ható fordulatokban bővelkedő darabjai arról árulkodnak, hogy szívesen sorjázta különböző karakterű dallamokat egymás után (ha nem is valamiféle komplex drámai összeütközések színteréül). A különbözőséget pedig szívesen ragadja meg az apparátus részleges megváltoztatásával – a szimfonikus zenekar, mint apparátus ehhez kimeríthetetlen hangszín-lehetőségek tárházának bizonyulhat. Tamotsu az evidens-plasztikus váltásoknál maradt, időnként artikulációval is hozzásegítve a hallgatnivaló változatossá-

gához. Ízlésének erre az új műveket is könnyen befogadható szintjére vall a ráadás-szám (az Örömóda után!): japán szövegű vegyeskari kétstrófás feldolgozása (megszövegesítése Dvořák Újvilág-szimfóniájából a II. tétel fülbemászó dallamának).

A bérleten kívüli rendezvény további hallgatókhoz volt hivatott eljuttatni Beethoven remekét (a hallgatóság egy részének „rutintalanságáról” árulkodott, hogy mind az I., mind pedig a II. tétel után tapsoltak – amit ezúttal aligha lehetett volna a spontán tesszésnyilvánítás szándékával menteni-índokolni. Bizonyos szempontból nagyobb felelősség olyanoknak játszani, akiket még nem vont büvkörébe a „komolyzene” – egy kompozícióval való első találkozás akár életre szólóan is meghatározhatja valamely hallgatónak a későbbi ízlését, hallgatni-valót-kereső aktivitását. Nos, nem tudom, mit érezhetett, aki most élte végig először élő előadásban Beethoven Kilencedikjét. Nem szeretnék senkit oly módon lebecsülni, hogy neki valónak tartom ezt az előadást! A gyakran (felvételekről megannyi kiváló előadásban) hallható mű mindig kihívás kell, hogy legyen az előadónak, kiváltképp a legnagyobb felelősséggel rendelkező dirigensnek. Az általa (1998-ban)

megalapított Wien-Gifu Kórus rendszeresen részt vesz a zárótétel előadásában, s a maga részéről azzal a biztonsággal énekel, hogy repertoárdarab reprodukálása a feladat. Ezt a hozzáállást a karmester is sugallta, aki inkább intellektuális megfontolásból választotta állandó, évenként újra előadott műsorszámaknak ezt a művet, semmint azért, mert a monumentális hangzó építmény mind teljesebb visszaadása a célja. Ilyen felszínes műismeret talán elégséges lehet a japán közönségnek, amikor először találkozik az európai zeneművészet korszerű jelentőségű alkotásával, de ilyen igénytelen reprodukcióként tárnai európai közönség elé – több, mint ami megengedhető akár a legmelegebb barátság keretében. Pedig a kórus életét ismertető szövegből kiderül, hol mindenhol működött közre e mű fináléjában (most pedig a Gerenday Ágnes vezette Budapesti Ifjúsági Kórus is erősítette őket)! Hiramitsu Tamotsu megrekedt a partitúra kottaképénél, lelkiismeretesen követte a beírt előadási utasításokat, s a MÁV Szimfonikus Zenekar vonósokra híven igyekezett visszaadni a szólamokat – de központi irányítás nélkül ilyen méretű nagyformákat zenekari játékosok aligha hozhatnak létre. Hiramitsu Tamotsu írá-

nyítása legfeljebb olyan zenekari játékosok számára lett volna elfogadható, akiknek a szólamuk lejátszásához, annak értelmezéséhez van szükségük segítségre. Nem mintha a dirigens jeleskedett volna a „beintésekkel” – szerencsére ez nem jelentett problémát a zenekar rutinos játékosai számára.

További problémát jelentett, hogy a két japán női szólista alkalmatlannak bizonyult arra, hogy betöltse azt a szerepet, amelyet nekik szánt a szerző. Ohmura Eri mintha nem tudta volna, hogy milyen érzelmi töltése van annak, amit énekelnie kell – Ban Kazuko hangvolumenének erős lehatároltságáról pedig már a rövid japán tételben is meggyőződhattunk. A kvartett további tagjaként Fekete Attila és Palerdi András aligha tehetett valamit is a hangzás kiegyensúlyozásáért.

Frappáns megoldásnak tűnt, hogy a szólisták csak az utolsó pillanatban lépjenek színre; de hogy Palerdi „útközben” kezdje exponált szólamát, az megintcsak a mű szelleme ellen való gesztus volt.

Beethoven zenéjét nem lehet nem szeretni. Megragadja hallgatóságát, s nem engedi – még akkor is, ha csupán felszínében gyönyörködhetünk, kevésbé avatott tolmácsolásban. *Fittler Katalin*

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet

CSELLÓ TUTTI HELYETTESÍTŐ FÉLÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2016. október 13. (csütörtök) 11.00

A próbajáték helye: Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza (Malom, Fábán u. 6/a)

A próbajáték kötelező anyaga:

- egy tétel Bach szólószvitjeiből
- egy klasszikus vagy romantikus versenymű saroktételle

Zenekari állások:

Beethoven: 5. szimfónia II. tétel.	elejétől 11. ütemig 49. ütemtől 60. ütemig 98. ütemtől 107. ütemig
Beethoven: 8. szimfónia 3. tétel	Trió (45. ütemtől 78. ütemig)
Brahms: 4. szimfónia IV. tétel	B-től D-ig (41. ütemtől 81. ütemig)
Liszt: Les Préludes	109. ütemtől 170. ütemig
Bartók: Táncszvit III. tétel	24. ziffertől 26. zifferig
Kodály: Galántai táncok	első 5 ütem

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) **2016. október 7. péntekig** az info@msz.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábán u. 6/a). A zenekari szólamok kottái a meghívott jelentkezők számára az irodában átvehetők, ill. e-mailben igényelhetők.

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít (kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani).

Miskolc, 2016. szeptember 9.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR

próbajátékot hirdet

NAGYBŐGŐ TUTTI ÁLLÁSRA

Időpontja: **2016. október 5. 10 óra**

Helye: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B. IV. épület

A próbajáték anyaga:

Dittersdorf: Nagybőgőverseny 1. tétel Gruber kadenciával

Zenekari állások:

- Beethoven: IX. szimfónia 4. tétel
- Brahms: II. szimfónia 4. tétel
- Bartók: A kékszakállú herceg vára
- Smetana: Az eladott menyasszony
- Mozart: Haffner szimfónia 4. tétel
- Verdi: Otello

Jelentkezés: **2016. szeptember 20-ig**

az info@bdz.hu e-mail címen, vagy a +361/322-1488-as telefonszámon lakcím, telefonszám, magyar nyelvű önéletrajz mellékelésével, Drucker Zsuzsa művészeti titkárnál (+36306702440)

A zenekari állások kottáit a jelentkezés beadása után, egyeztetés alapján lehet átvenni a zenekar titkárságán.

A próbajátékon zongorakísérőről nem tudunk gondoskodni.

Budapest, 2016. augusztus 18.

Hollerung Gábor
ügyvezető, zeneigazgató